
IV. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

Odnowienie doktoratu profesora Andrzeja Stelmachowskiego

W dniu 12 maja 2006 r. w wypełnionej do ostatniego miejsca Sali Lubrańskiego odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu Profesora Andrzeja Stelmachowskiego. Licznie przybyłych gości ze świata polityki i nauki przywitała prorektor Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, prof. dr hab. Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz, przypominając zasługi naukowe i działalność publiczną Profesora, studenta i doktora Uniwersytetu sprzed już ponad pięćdziesięciu lat.

O związkach Profesora Stelmachowskiego z Poznaniem oraz o Jego działalności publicznej szeroko mówił w swoim wystąpieniu dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM, prof. dr hab. Andrzej Szwarc. Przypomnił, że Profesor był i jest nadal związany z Poznaniem nie tylko z tego względu, że uzyskał tu stopień naukowy doktora. Urodził się bowiem w Poznaniu (28 stycznia 1925 r.), a Jego ojciec, Bronisław Stelmachowski, został zatrudniony już 1 października 1919 r., czyli w roku utworzenia Uniwersytetu, na ówczesnym Wydziale Prawnym, gdzie otrzymał tytuł profesora. Pełnił później funkcję sędziego Sądu Najwyższego, a także był sędzią w polsko-niemieckim Trybunale Rozjemczym dla Górnego Śląska z siedzibą w Bytomiu. Jako prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, ewakuował się we wrześniu 1939 r. wraz z pracownikami tego Sądu i zaginął. Po latach udało się ustalić, że uchodząc za Bug został aresztowany i zamordowany przez NKWD.

Profesor Andrzej Stelmachowski mieszkał więc w Poznaniu już przed wojną, tu ukończył szkołę powszechną i gimnazjum. Po wybuchu II wojny światowej kontynuował naukę na Litwie w Gimnazjum Polskim w Kownie, a następnie w ramach tajnego nauczania w Warszawie, uzyskując w 1943 r. maturę w Pruszkowie pod Warszawą. W tym samym roku podjął studia prawnicze na tajnym Uniwersytecie Ziemi Zachodnich w Warszawie, łącząc je z tajnym nauczaniem i pracą, także fizyczną. Był żołnierzem Armii Krajowej. Po wojnie kontynuował studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskując 7 czerwca 1947 r. tytuł magi-

stra prawa. Już po trzech latach pracy na Wydziale, bo 6 listopada 1950 r., obronił pracę doktorską pt. *Stan posiadania w prawie polskim*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Alfreda Ohanowicza, twórcy poznańskiej cywilistyki.

W okresie pracy na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego Profesor Andrzej Stelmachowski był także wiceprezesem Koła Prawników i Ekonomistów, a w latach 1946-1948 – członkiem zarządu Bratniej Pomocy Studentów Uniwersytetu Poznańskiego. Jednocześnie, w latach 1947-1949, odbywał aplikację sądową w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu, składając w grudniu 1949 r. egzamin sędziowski z wynikiem celującym.

Dalsza kariera akademicka Profesora związana była już z innymi ośrodkami uniwersyteckimi, zwłaszcza z Uniwersytetem Warszawskim, a przejściowo także Wrocławskim. W 1962 r. został On powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1973 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

Jeśli chodzi o działalność publiczną Profesora, na podkreślenie zasługuje Jego udział w budowie demokratycznego państwa prawa. W trakcie Sierpnia'80 Profesor pełnił funkcję doradcy robotników przy zawarciu Porozumienia Gdańskiego, a następnie – będąc związany z ruchem „Solidarności” – funkcję doradcy Lecha Wałęsy i kierowniczych gremiów zarówno NSZZ „Solidarność”, jak i „Solidarność Rolników Indywidualnych”. Funkcje tę pełnił także w okresie, gdy „Solidarność” działała w podziemiu. Należał do twórców i uczestników obrad Okrągłego Stołu, współprzewodniczył zespołowi do spraw wsi i rolnictwa. W pierwszych wolnych wyborach Profesor Stelmachowski został wybrany, jako reprezentant Ziemi Białostockiej, do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, który powierzył Mu godność marszałka. W ostatnich latach aktywność publiczna Profesora koncentruje się wokół Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, któremu przewodniczy.

Profesor Andrzej Stelmachowski, jak podkreślił w swym wystąpieniu dziekan prof. dr hab. A. Szwarc, zasłużył na powszechny szacunek, autorytet i uznanie konsekwentnym prezentowaniem trwałego systemu wartości, wśród których należy wymienić zwłaszcza prawosć, wierność przekonaniom, odpowiedzialność, troskę o dobro wspólne i kierowanie się społeczną nauką Kościoła. Szacunek i uznanie jest Mu okazywane zarówno w kraju, jak i za granicą. Profesor jest doktorem *honoris causa* dwóch uniwersytetów zachodnich (Uniwersytetu w Ferrarze oraz Uniwersytetu Paris I Pantheon Sorbonne) oraz trzech uniwersytetów krajowych (Uniwersytetu Białostockiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Uniwersytetu Wrocławskiego). Wśród wielu odznaczeń i wyróżnień znajduje się Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski.

Spółeczność Wydziału Prawa i Administracji – podkreślił na koniec swego wystąpienia dziekan prof. dr hab. A. Szwarc – z szacunkiem i podziwem odnosi się do osiągnięć Profesora Andrzeja Stelmachowskiego, członka Honorowego Konwentu Wydziału. W powszechnym przekonaniu Profesor Stelmachowski należy do grona najwybitniejszych postaci Wydziału w jego dotychczasowej historii.

Działalność uniwersytecką Profesora przedstawił w laudacji na Jego cześć prof. UAM dr hab. Roman Budzinowski, wskazując na ogrom Jego dokonań w pracy naukowej, w zakresie kształcenia kadr oraz w sferze dydaktyki.

Lista publikacji naukowych Profesora Stelmachowskiego jest bardzo długa. Obejmuje ponad 200 pozycji publikowanych w kraju i za granicą, w tym ponad 40 książek, których Profesor jest autorem, współautorem bądź redaktorem. Publikacje te dotyczą kilku dyscyplin prawnych, a szczególnie prawa cywilnego i prawa rolnego. Podstawowym problemom prawa cywilnego poświęcił Profesor m.in. cykl traktatów z teorii tego prawa, poczynając od pierwszego wydania *Wstępu do teorii prawa cywilnego* w 1969 r., dzieła bardzo znaczącego w rozwoju polskiej cywilistyki. Gdy chodzi o prawo rolne, dorobek naukowy Profesora Stelmachowskiego legł u podstaw naukowego wyodrębnienia tej gałęzi prawa. W rozwoju nauki tego prawa Profesor odegrał i nadal odgrywa szczególną rolę. Znaczący jest również Jego udział w doskonaleniu legislacji prawnorolnej.

Niezaprzeczalne są sukcesy Profesora Stelmachowskiego w kształceniu kadr naukowych. Profesor wypromował 22 doktorów, przewody habilitacyjne pod Jego opieką ukończyło 8 doktorów, a 5 uczniów uzyskało tytuły naukowe profesora. Jego wychowankowie piastują różne funkcje akademickie na sześciu uniwersytetach.

Powszechnie znane w kręgu prawników agrarystów są dokonania Profesora w zakresie dydaktyki. Profesor jest twórcą koncepcji, a zarazem głównym autorem podręcznika akademickiego z zakresu prawa rolnego, wydanego po raz pierwszy w 1966 r. i potem wielokrotnie gruntownie zmienianego z uwagi na ewolucję ustawodawstwa rolnego. Dowodem szczególnego autorytetu Profesora Stelmachowskiego jest powierzenie Mu funkcji redaktora najnowszego podręcznika z prawa rolnego, którego trzecie wydanie właśnie trafiło na półki księgarskie.

W końcowej części laudacji prof. Budzinowski, zwracając się do Dostojnego, Czcigodnego Profesora, Prześwietnego Doktora powiedział:

„Pańskie dokonania na niwie uniwersyteckiej, niezmiernie bogata i oryginalna twórczość naukowa, zasługują na ogromne uznanie i budzą należny szacunek. Nie sposób zwłaszcza przecenić Pańskiego udziału w rozwoju prawa rolnego. Bez Pana wkładu ta dziedzina wiedzy, ustawodawstwa i dydaktyki, nie byłaby tym, czym jest obecnie. Jednakże te dokonania, nawet wsparte działalnością publiczną, nie odzwierciedlają w pełni cech Pańskiej osobowości. To jest tylko jeden aspekt życiorysu, mierzony nie tylko upływem czasu, ale wysiłkiem intelektualnym, zdeterminowanym wartościami decydującymi o wyborze drogi życiowej, o sposobie życia. Powiedziałbym tak, nawiązując do znanej maksymy: *To wielka rzecz być uczonym, ale jeszcze większa być ludzkim* (W. Rodgers). To „bycie ludzkim” przebija na kartach Pańskiej twórczości i tak bardzo widoczne jest w kontaktach z otoczeniem.

W podsumowaniu *Zarysu teorii prawa cywilnego* napisał Pan Profesor m.in., że „...prawo cywilne nie może być przyjazne tylko dla silniejszych ekonomicznie, musi chronić godność każdego człowieka”. W rozważaniach o kontrakcji z 1960 r. opo-

wiedział się Pan Profesor za wzmocnieniem słabej pozycji producenta rolnego („chłopa”), a w artykule dotyczącym sytuacji prawnej ludzi starych na wsi z 1972 r. postulował Pan Profesor wprowadzenie odpowiednich rozwiązań służących zabezpieczeniu spokojnej starości rolnikom indywidualnym. Przykłady można by mnożyć. Wskazują one niezbicie, że jest Pan nie tylko wielkim Uczonym, ale i humanistą wrażliwym na potrzeby drugiego człowieka, a nauka prawa w Pańskim wydaniu jest po prostu humanistyką.

Swoją fascynację nauką potrafił Pan Profesor, jako doskonały dydaktyk, przekazać studentom, zainteresować ich zwłaszcza niełatwym przedmiotem, jakim było i jest nadal prawo rolne. Wspaniała osobowość, życzliwość, przyciągała do Pana Profesora liczne grono adeptów prawa. To dzięki tej życzliwości i zaangażowaniu potrafił Pan Profesor zainteresować pracą naukową liczne grono swoich uczniów, i to na kilku uniwersytetach. Pańska inspiracja zresztą docierała nie tylko do wychowanków. Jest w dużej mierze Pańską zasługą, że i mówiący te słowa zainteresował się problematyką teorii prawa rolnego. O Pańskiej życzliwości niech świadczy też fakt, że jako autor uznanego podręcznika z prawa rolnego zachęcał Pan Profesor prof. Wiktora Pawłaka, pierwszego, długoletniego Kierownika Katedry Prawa Rolnego w Poznaniu, do napisania podręcznika z tego przedmiotu, wychodząc z założenia, że studenci powinni mieć możliwość wyboru pomocy dydaktycznych, a konkurencja będzie sprzyjać rozwojowi tej dziedziny nauki”.

Po odczytaniu dyplomu odnowienia doktoratu, głos zabrał Profesor Stelmachowski, dzieląc się z zebranymi wspomnieniami i refleksjami, w tym także tymi związanymi z „poznanskim” okresem studiów i pracy. Uczestnicy uroczystości mieli okazję wysłuchać historii Wydziału lat czterdziestych z perspektywy – jak powiedział Dostojny Doktor – człowieka sędziwego, zaznaczając że Wydział jest dziś wprawdzie ten sam, ale nie taki sam. Barwna opowieść Profesora wielokrotnie wywoływała burzę oklasków na Sali.

Po wystąpieniu Profesora Stelmachowskiego głos zabierali przedstawiciele świata polityki (m.in. wojewoda poznański Tadeusz Dziuba i wicemarszałek Senatu RP prof. Marek Ziółkowski) oraz nauki, składając wyrazy uznania i szacunku. Słowa uznania i gratulacje przekazał również prof. Luigi Costato, promotor doktoratu honorowego Profesora Stelmachowskiego na Uniwersytecie w Ferrarze. Od poznańskiego środowiska prawników-agrarystów Profesor Stelmachowski otrzymał, dedykowany Mu, pierwszy numer „Przeglądu Prawa Rolnego”. Nastąpiło odczytanie listów gratulacyjnych.

Po uroczystości odnowienia doktoratu dziekan Wydziału zaprosił gości na uroczysty obiad do sali bankietowej hotelu „Mercure”. Po obiedzie Profesor Stelmachowski wziął udział w obradach polsko-włoskiej konferencji, gorąco przywitany przez jej uczestników.

ROMAN BUDZINOWSKI

Polsko-włoska konferencja

Wpływ wspólnotowego prawa rolnego na prawo rolne wewnętrzne. Konfrontacja doświadczeń,

Poznań , 11-13 maja 2006 r.

W dniach 11-13 maja 2006 r. odbyła się w Poznaniu polsko-włoska konferencja naukowa, zorganizowana przez Katedrę Prawa Rolnego Wydziału Prawa i Administracji UAM. Współorganizatorem konferencji ze strony włoskiej był Uniwersytet w Maceracie. Poznańska konferencja była drugim spotkaniem polskich i włoskich prawników-agrarystów. Pierwsze spotkanie odbyło się w Maceracie 22-23 kwietnia 2005 r.¹

W poznańskiej konferencji udział wzięli agraryści z różnych ośrodków uniwersyteckich w Polsce (UW, UJ, UMK, UWr.) oraz we Włoszech (reprezentujący uniwersytety w Maceracie, Rzymie, Bari, Catanii, Messynie i Ferrarze). Tematem przewodnim konferencji był wpływ wspólnotowego prawa rolnego na prawo rolne wewnętrzne. Konferencja obejmowała trzy sesje tematyczne.

Pierwsza sesja poświęcona została ogólnym problemom prawa rolnego, a wygłoszone referaty dotyczyły wpływu wspólnotowego prawa rolnego na prawo krajowe (prof. L. Costato), ewolucji kontraktu rolnego (prof. G. Giuffrida), koncepcji kontraktualizacji na tle ewolucji tej instytucji w prawie włoskim (prof. F. Adornato), a także wielofunkcyjnego przedsiębiorstwa rolnego (dr A. Szymecka).

Druga sesja konferencji związana była z problematyką prawną bezpieczeństwa żywności. Wygłoszone w jej trakcie referaty dotyczyły informacji o produkcie żywnościowym (dr P. Lattanzi), odpowiedzialności producenta rolnego za produkt niebezpieczny (dr I. Trapè). W trakcie tej sesji nie zabrakło także uwag na temat rolnictwa ekologicznego w prawie wspólnotowym (prof. I. Canfora) oraz na temat relacji rolnictwa i środowiska (prof. G. Bivona).

W dniu 12 maja 2006 r. uczestnicy konferencji wzięli udział w uroczystości odnowienia doktoratu Profesora Andrzeja Stelmachowskiego. Prześwietny Doktor zaszczyścił swoją obecnością obrady trzeciej sesji, obejmującej problematykę wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, wysłuchując referatu prof. C. Giacominiego dotyczącego oceny efektów wdrażania we Włoszech instytucji *decoupling*. Ponadto podczas tej sesji wygłoszony został referat na temat fundamentalnych aspektów średniookresowej reformy wspólnej polityki rolnej i reżimu płatności jednolitej (prof. A. Germanò).

¹ Zob. K. Leśkiewicz, *Włosko-polska konferencja „Politica agricola comune e allargamento a est. Un confronto italo-polacco”*, w: „Przegląd Prawa Rolnego” 2006, nr 1, red. R. Budziński, Piła 2006, s. 305 i n.

Poruszona w referatach problematyka wywołała ożywioną dyskusję uczestników konferencji. Była to doskonała okazja do wymiany poglądów w przedmiocie istotnych dla obu krajów problemów prawnych.

Część naukową konferencji dopełnił program turystyczny. Organizatorzy konferencji zaprosili gości do zwiedzania zabytków Wielkopolski, w tym Zamku w Kórniku, Muzeum Narodowego Fundacji im. Raczyńskich – Pałacu w Rogalinie włącznie z Galerią Malarstwa europejskiego i zachodniego z przełomu XIX i XX w. z kolekcji Edwarda Aleksandra Raczyńskiego, Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Ponadto wizyta w witosławskim ośrodku apifitoterapii, położonym w okolicach Leszna, na terenach objętych ochroną w ramach wspólnotowego systemu „Natura 2000”, była okazją do poznania kulinarnych różnorodności Wielkopolski, przyrządzonych z produktów wytworzonych w gospodarstwie prowadzonym metodami ekologicznymi.

Kolejne naukowe spotkanie polskich i włoskich prawników-agrystów odbędzie się w Maceracie.

KATARZYNA LEŚKIEWICZ

Konferencja włoskich prawników-agrystów

Regulacja i promocja rynku żywności w Unii Europejskiej. Doświadczenia prawne wspólnotowe i krajowe,

Udine, 24-25 listopada 2006 r.

W dniach 24-25 listopada 2006 r. w Udine odbyła się coroczna konferencja włoskich prawników-agrystów zorganizowana przez Instytut Prawa Rolnego Międzynarodowego i Porównawczego we Florencji przy udziale miejscowego Wydziału Prawa. Wzięli w niej również udział przedstawiciele nauki hiszpańskiej, francuskiej, niemieckiej i polskiej.

Wybór tematu konferencji oraz miejsce obrad nie były przypadkowe. Sam temat był bardzo aktualny, umożliwiał wymianę doświadczeń. Inspiracji do jego podjęcia dostarczyły zapewne rozporządzenia wspólnotowe nr 509 i 510 z 26 marca 2006 r. Natomiast umiejscowienie obrad w Udine pozwalało na poznanie dorobku kulinarnego, tradycyjnej żywności tamtejszego regionu.

Rynek rolny w Europie podlega procesowi globalizacji. Jest on bardzo zróżnicowany. Obok „masowych” produktów rolnych na rynek wprowadzane są produkty wyróżniające się określonymi cechami, produkty rolne i żywnościowe „wysokiej jakości”. Te ostatnie są związane z tradycją, z określonym terytorium. Mogą więc być instrumentem konkurencji i służyć obronie rynku europejskiego. Tej roli nie spełniają produkty rolnictwa ekologicznego, poddane już procesowi globalizacji.

Wprowadzeniem do obrad były dwa referaty wygłoszone na pierwszej sesji, a dotyczące problematyki rynku rolno-żywnościowego oraz konkurencji (prof. P. Borghi) i podnoszenia wartości włoskiego dziedzictwa kulinarnego poprzez oznaczenia terytorium (prof. L. Francario).

W trakcie drugiej sesji zostało wygłoszonych pięć referatów. Problem koegzystencji między uprawami transgenetycznymi a uprawami konwencjonalnymi i ekologicznymi we Włoszech przedstawił prof. E. Casadei. Kolejne referaty dotyczyły „rynku rolnego jakości” w czterech państwach europejskich: Hiszpanii, Francji, Niemczech i w Polsce. Wygłosili je prof. A. Carretero Garcia, prof. I. Couturier, dr B. Klaus i niżej podpisany. Doświadczenia wymienionych państw w zakresie „rolnego rynku jakości” są bardzo zróżnicowane. Najdłuższe tradycje charakteryzują ten rynek we Włoszech i Francji. W Polsce „rynek rolny jakości” znajduje się dopiero w początkowej fazie rozwoju. Prowadząca ten fragment obrad prof. E. Rook Basile zwróciła uwagę na pewne zróżnicowanie terminologii określającej jakość produktów rolnych w krajowych porządkach prawnych.

Podczas trzeciej sesji zostały wygłoszone referaty poświęcone problematyce jednostek kontrolnych i certyfikacji produktów rolnych (prof. A. Massart) oraz roli dobrowolnych zrzeszeń ochrony produktów rolnych i żywnościowych (prof. D. Viti). Podsumowania obrad dokonał prof. L. Costato, zwracając uwagę na sposób pojmowania jakości produktów rolnych oraz na rolę regulacji w zakresie kształtowania „rolnego rynku jakości”. Materiały z konferencji zostaną opublikowane.

ROMAN BUDZINOWSKI

Prof. dr hab. Józef Paliwoda (1917-2007)

Z wielkim żalem i smutkiem 2 marca 2007 r. pożegnaliśmy zasłużonego, wieloletniego pracownika Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Profesora dr. hab. Józefa Paliwodę, który odszedł od nas 25 lutego.

Profesor Paliwoda, już jako doktor nauk prawnych (od 1960 r.), podjął pracę w Instytucie w 1962 r. W trzy lata później został doktorem habilitowanym, w 1976 r. nadano Mu tytuł profesora nadzwyczajnego, a dziesięć lat później – profesora zwyczajnego.

Zainteresowania naukowe Profesora Paliwody wiązały się z dwoma nurtami badawczymi: jeden obejmował problematykę prawa administracyjnego, drugi – prawa rolnego.

W ramach pierwszego nurtu Profesor poświęcił najwięcej uwagi kontroli przestrzegania prawa. Za najważniejsze w tym zakresie uznać należy dwie monografie z wczesnego etapu pracy naukowej Profesora: *Nadzór ogólny prokuratury* (1961) oraz *Prokuratorska kontrola przestrzegania prawa* (1970).

W ramach drugiego, głównego i późniejszego nurtu, Profesor prowadził wielołątkowe prace badawcze, poświęcone różnorodnym zagadnieniom prawnorolnym. Jego kariera naukowa zaowocowała wielką ilością prac, obejmującą w sumie około 250 pozycji. Spośród kilkunastu monografii, których był autorem, na wyeksponowanie zasługują: *Kierowanie rolnictwem przez rady narodowe* (1967), *Scalanie i wymiana gruntów* (1972), *Problemy prawne uregulowania własności gospodarstw rolnych* (1976) oraz *Problemy prawne kooperacji produkcyjnej w rolnictwie* (1979). Profesor w licznych rozprawach, studiach i artykułach zajmował się tematyką przebudowy ustroju rolnego, rolą aktu administracyjnego w kształtowaniu stosunków własnościowych w rolnictwie, zadaniami prawa rolnego, problemami prawnymi rolnictwa społecznego, a w końcowych latach aktywności zawodowej – problematyką prawa żywnościowego. Prowadząc swoje badania zawsze pozostawał w ścisłym kontakcie z organizacjami i podmiotami, których badane regulacje prawne dotyczyły – organami państwa, związkami rolników, czy wreszcie indywidualnymi rolnikami. Podchodził On bowiem do badania prawa przede wszystkim w aspekcie jego realnego funkcjonowania i rzeczywistego oddziaływania na zachodzące procesy społeczne i gospodarcze. Profesor był też autorem kilkunastu skryptów dla celów szkoleniowych oraz wielu glos, recenzji, sprawozdań, jak również artykułów publicystycznych o problematyce prawnej. Bogaty dorobek naukowy Profesora na trwałe wszedł do doktryny prawa rolnego.

Profesor Józef Paliwoda kształcił kadry naukowe, promował doktorów nauk prawnych, wielokrotnie był recenzentem w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Prowadził seminarium doktoranckie z prawa rolnego dla pracujących oraz wykładał na seminarium dla stacjonarnych doktorantów Instytutu Nauk Prawnych PAN. W kontaktach z doktorantami, nie tylko zresztą swoimi, zawsze pozostawał człowiekiem bardzo życzliwym, ciepłym, służąc radą i pomocą w rozwiązywaniu nie tylko problemów zawodowych, ale i tych najzwyklejszych – życiowych. Takim zapamiętali Go jego uczniowie, których przygotowywał i promował do późniejszej samodzielnej pracy zawodowej. Był aktywnym uczestnikiem wielu konferencji i sympozjów naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Wszelkstronna wiedza i doświadczenie Profesora służyły zarówno naczelnym władzom państwa, jak i różnorodnym instytucjom oraz organizacjom. Profesor J. Paliwoda pełnił funkcje eksperta Sejmowej Komisji Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego i Nadzwyczajnej Komisji Sejmowej powołanej do opracowania projektu ustawy o spółdzielniach i ich związkach. Był członkiem komisji prawa cywilnego i prawa rolnego Rady Legislacyjnej oraz członkiem Rady Naukowo-Technicznej Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych. Od 1977 r. był także członkiem rzeczywistym prestiżowego Międzynarodowego Instytutu Prawa Rolnego i Porównawczego we Florencji.

Zasługi Profesora zostały dostrzeżone i uznane, o czym świadczą przyznane Mu odznaczenia państwowe i wojskowe. W 1947 r. za szlak bojowy z Ukrainy aż po Berlin (był dwukrotnie ciężko ranny) otrzymał Krzyż Grunwaldu III Klasy. W 1969 r. uhonorowany został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 1983 r. – Krzyżem Oficerskim tego Orderu. Przyznano Mu również kilkanaście innych odznażeń wojskowych, w tym zagranicznych.

Odszedł Człowiek zasłużony i skromny – takim pozostanie w naszej pamięci.

ALINA JURCEWICZ

